

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувача ступеня доктора філософії Ірини ВЕЛЬМИСЄВОЇ, 1995 року народження, громадянки України, освіта вища: закінчила у 2018 році Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника за спеціальністю “Право”, виконала акредитовану освітньо-наукову програму Право.

Разова спеціалізована вчена рада ДФ 20.051.112, утворена наказом № 993 в. о. ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника Міністерства освіти і науки України, м. Івано-Франківськ від «29» листопада 2024 року, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради –	Ігоря МИРОНЕНКА – доктора юридичних наук, професора, професора кафедри цивільного права Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.
Рецензентів –	Зоряни ЯРЕМАК – кандидата юридичних наук, доцента, завідувача кафедри трудового, екологічного та аграрного права Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника;
Лесі ДАНИЛЮК – кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри трудового, екологічного, та аграрного права Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.
Офіційних опонентів –	Юлії КРАСНОВОЇ – доктора юридичних наук, доцента, провідного наукового співробітника відділу проблем модернізації господарського права та законодавства Державна установа «Інститут економіко-правових досліджень імені В. К. Макутова Національної академії наук України»;
Ірини ІГНАТЕНКО – кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри земельного та аграрного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

на засіданні «7» лютого 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 Право Ірині ВЕЛЬМИСЄВІЙ на підставі публічного захисту дисертації «Правовий режим санітарно-захисних зон в Україні» за спеціальністю 081 Право.

Дисертацію виконано у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника, Міністерства освіти і науки України м. Івано-Франківськ.

Науковий керівник: Надія КОБЕЦЬКА – доктор юридичних наук, професор, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, професор кафедри трудового, екологічного та аграрного права.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису.

Наукова новизна дисертаційного дослідження полягає в тому, що в роботі:

вперше:

- доведено розуміння сутності (правової природи) санітарно-захисних зон у чотирьох аспектах:

- 1) як одну із вимог і заходів в системі нормативно-правового регулювання охорони атмосферного повітря; 2) як підставу обмеження прав на землю; 3) як один із засобів забезпечення екологічної безпеки при планування і будівництві об'єктів, організації і забудові територій; 4) як конкретизацію загальних вимог екологічної безпеки щодо окремих видів господарської діяльності;

- запропоновано розуміння поняття «правовий режим санітарно-захисних зон» як особливий порядок регулювання суспільних відносин, що виникають із створенням, організацією та функціонуванням санітарно-захисних зон за допомогою взаємопов'язаних між собою правових засобів;

- розкрито особливості правового режиму санітарно-захисних зон, що визначаються розгалуженим різнорівневим закріпленням у нормативно-правових актах різної юридичної сили; комплексним характером, що представлений актами екологічного, земельного, санітарного, господарського, містобудівного законодавства України; особливою цільовою спрямованістю; особливим змістом, в якому поєднані різні правові засоби (дозволи, заборони, обмеження) при переважанні приписів-заборон;

- здійснено розмежування та деталізацію процедур встановлення санітарно-захисних зон у випадках: 1) будівництва (реконструкції) об'єктів (проект санітарно-захисної зони може бути складовою звіту з оцінки впливу на довкілля або окремим розділом «Оцінка впливу на навколишнє середовище – ОВНС» у складі загальної проектної документації); 2) оформлення та затвердження розмірів санітарно-захисних зон діючих об'єктів або коригування розмірів встановлених санітарно-захисних зон;

- аргументовано необхідність закріпити у законодавстві положення, згідно яких дотримання положень законодавства про правовий режим санітарно-захисних зон є самостійним об'єктом екологічного контролю (нагляду);

удосконалено:

- поняття «санітарно-захисна зона» та запропоновано її визначення як території з особливим режимом використання, земельна ділянка (смуга землі) навколо потенційно небезпечного об'єкта, котрий є джерелом негативного впливу на середовище перебування людини, і встановлюється з метою зменшення цього впливу на людей та довкілля, суміжні землі, інші природні

об'єкти, запобігання заподіяння шкоди здоров'ю населення, в межах якої діють обмеження, визначені законодавством;

- поняття «обмежень прав на землі (земельні ділянки) санітарно-захисних зон» як системи встановлених законодавством заборон і зобов'язання, які визначають дозволені межі землекористування у санітарно-захисних зонах, а також аргументацію щодо розуміння їх природи як обмежень публічно-правового характеру;

- положення щодо нормативного регулювання правового режиму земель санітарно-захисних зон, а саме:

1) обґрунтовано пропозиції щодо внесення змін до ст. 114 Земельного кодексу України шляхом уточнення функціонального призначення санітарно-захисних зон та змісту обмежень, які в них встановлюються;

2) обґрунтовано доцільність оновлення Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів в частині розробки проектів санітарно-захисних зон у випадку будівництва (реконструкції) об'єкта (з урахуванням процедури оцінки впливу на довкілля) та коригування їх розмірів (з урахуванням деталізації етапів та відповідальних суб'єктів);

3) обґрунтовано необхідність законодавчого закріплення деталізованого порядку видачі приписів та вимог щодо усунення порушень законодавства про охорону довкілля, а також порядку обмеження (припинення) господарської діяльності у разі неусунення таких порушень;

набули подальшого розвитку:

- виокремлення системи функцій санітарно-захисних зон: запобіжна (недопущення, мінімізація негативного антропогенного впливу на людину, прилеглі території, суміжні земельні ділянки); соціально-екологічна (захист людини, її життєдіяльності від наслідків функціонування будь-якого об'єкта, який є джерелом несприятливого впливу шляхом створення естетичного бар'єру між ними і житловими зонами); економічна (забезпечення безперервної господарської діяльності об'єктів, навколо яких створюються санітарно-захисні зони); контрольна (забезпечення дотримання законодавчо встановлених нормативів гранично-допустимих викидів та інших рівнів шкідливого впливу на атмосферне повітря);

- обґрунтування правових аспектів відображення санітарно-захисних зон у процедурі зонування територій та містобудівній діяльності загалом, а саме обов'язковість включення їх в склад виробничої зони та недопустимість визнання санітарно-захисних зон частиною житлової зони на підставі того, що на них розміщені існуючі житлові будівлі та присадибні ділянки;

- систематизація критеріїв (небезпечності чи шкідливості негативних впливів, виду об'єкта, його технологічної спрямованості, потужності, інтенсивності діяльності та дотримання ним екологічних нормативів) і факторів (природних, екологічних, економічних, функціонально-планувальних, інформаційних, правових), що впливають на розмір санітарно-захисних зон, що, своєю чергою, дозволило виокремити дві групи об'єктів навколо яких встановлюються санітарно-захисні зони: промислові підприємства та інші об'єкти, які не пов'язані із виробництвом промислової продукції;

- обґрунтування необхідності створення єдиного центрального органу виконавчої влади щодо реалізації державної політики щодо здійснення державного екологічного нагляду (контролю) (Державної природоохоронної служби) із збереженням (у відповідній частині) повноважень щодо здійснення екологічного контролю за органами місцевого самоврядування.

Дисертація виконана державною українською мовою.

Дисертація складається із вступу, трьох розділів, які включають у собі вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи становить 252 сторінки, з яких основний текст – 203 сторінки, список використаних джерел (240 найменування) – 26 сторінки, додатки – 5 сторінок.

Дисертація відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 р. (зі змінами) «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», що відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022 №44 (зі змінами).

Здобувач має 14 наукових публікацій за темою дисертації, з них 5 наукових статей у виданнях, що входять до переліку наукових фахових видань України з юридичних наук категорії Б, 9 тез доповідей науково-практичних конференцій, що відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022 №44 (зі змінами):

1. Шукало І. В. Захист екологічних прав громадян при порушенні правового-режиму санітарно-захисних зон. *Екологічне право*. 2020. Вип. 4. С. 40–44.

DOI: <https://doi.org/10.37687/2413-7189.2020.4.8>.

URL: <http://www.ecolaw.idpnan.kyiv.ua/archive/2020/4/10.pdf>.

2. Шукало І. В. Особливості правового режиму санітарно-захисних зон в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 1. С. 239–242.

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-1/56>.

URL: http://www.lsej.org.ua/1_2023/56.pdf.

3. Вельмисева І. В. Правовий механізм відображення санітарно-захисних зон при організації зонування територій. *Juris Europensis Scientia*. 2023. Вип. 3. С. 35–39.

DOI: <https://doi.org/10.32782/chern.v3.2023.8>.

URL: http://jes.nuoua.od.ua/archive/3_2023/8.pdf.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці:

1. Ігор МИРОНЕНКО – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільного права Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Оцінка позитивна, зауважень немає.

2. Зоряна ЯРЕМАК – кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри трудового, екологічного та аграрного права Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Оцінка позитивна, зауважень немає.

3. Леся ДАНИЛЮК – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри трудового, екологічного та аграрного права Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Оцінка позитивна, зауважень немає.

4. Юлія КРАСНОВА – доктор юридичних наук, доцент, провідний науковий співробітник відділу проблем модернізації господарського права та законодавства Державна установа «Інститут економіко-правових досліджень імені В. К. Макутова Національної академії наук України».

Оцінка позитивна, зауважень немає.

5. Ірина ІГНАТЕНКО – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри земельного та аграрного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

Оцінка позитивна, зауважень немає.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» немає членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада ДФ 20.051.112 Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника Міністерства освіти і науки України, м. Івано-Франківськ присуджує Ірині ВЕЛЬМИСЄВІЙ ступінь доктора філософії (PhD) з галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

Ігор МИРОНЕНКО